

MINISTERIET

SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

BELYSNING

FAGLIGE RETNINGSLINJER FOR BYGGESAGER OM
BELYSNING AF FREDEDE BYGNINGER

INDHOLD

INTRODUKTION	3
SLOTS- OG KULTURSTYRELSENS PRAKSIS	4
Praksis.....	4
Støttemuligheder.....	5
ANSØGNINGENS INDHOLD	6
Fuldmagt.....	6
Budgetskema.....	7
SAGSBEHANDLINGEN	8
FAGLIG BAGGRUNDSVIDEN	10
Begrebsafklaring.....	10
Historisk gadebelysning og lysskilte.....	10
Belysning og lyskilder	11
Placering	11
Typiske krav i anden lovgivning	12
PRINCIPIELLE AFGØRELSE OG UDTALELSE	13
EKSEMPLER PÅ BETINGELSER	14
KILDER	15
LÆSEVEJLEDNING	16

Udgivet af

Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fredede Bygninger

Redaktion

Lisa Marie Gerdes, Luna Dyre, Eva Sievert Asmussen, Slots- og Kulturstyrelsen

Forsidebillede

Slots- og Kulturstyrelsen

Publiceret december 2020

ISBN: 978-87-93942-32-5 (pdf)

EAN: 9788793942325

1

INTRODUKTION

Slots- og Kulturstyrelsens bygningsfredningsmyndighed har udarbejdet en række faglige retningslinjer for behandling af byggesager på de fredede bygninger i Danmark.

I retningslinjerne har vi nedskrevet vores praksis for at sikre en ensartet og gennemsigtig forvaltning.

Vi har udarbejdet de faglige retningslinjer som et værktøj til sagsbehandling for styrelsens medarbejdere.

De faglige retningslinjer henvender sig endvidere til fagfolk, myndigheder, ejere og andre særligt interesserede.

HER KAN DU LÆSE MERE

Læsevejledning til de faglige retningslinjer findes bagerst i dokumentet.

Mere information om bygningsbevaring og restaurering kan findes i Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade om restaurering og bygningsbevaring.

De faglige retningslinjer for behandling af sager om belysning kan desuden med fordel læses i sammenhæng med de faglige retningslinjer vedrørende skiltning og markiser.

HENVISNING

Find bygningsfredningsloven på retsinformation.dk

Find Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade på slks.dk

Find flere faglige retningslinjer på slks.dk

- Skiltning og markiser

2

SLOTS- OG KULTURSTYRELSENS PRAKSIS

Slots- og Kulturstyrelsens praksis er baseret på faglig viden om arkitektur, bygningskultur, byggeteknik og kulturhistorie. Desuden kan vores praksis være bestemt af udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn og principielle afgørelser fra Kulturministeriets departement. Endelig er vores praksis baseret på erfaringer fra fredningsgennemgangen 2010-2016.

Efter forvaltningsretten træffer vi altid afgørelse efter en konkret vurdering af den enkelte ansøgning.

PRAKSIS

Slots- og Kulturstyrelsens generelle praksis for behandling af sager om belysning i de fredede bygninger er følgende:

De faglige retningslinjer for belysninger vedrører primært udvendig belysning, idet vi som udgangspunkt kun forholder os til indvendig belysning i bygninger, hvor den oprindelige indvendige belysning eller oprindelige belysningsarmaturer har helt særlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi. Ved ønske om etablering af indvendig belysning, som kræver bygningsarbejder, skal der dog foreligge en tilladelse.

Skiltebelysning

Skiltebelysning kan som udgangspunkt etableres i henhold til gældende lokalplan eller byplanvedtægt. Vi er tilbageholdende med at meddele tilladelse til ny skiltebelysning i et bymiljø, hvor der ikke findes tradition for det.

Skiltebelysning på traditionelle bygninger skal som udgangspunkt placeres diskret og underordne sig bygningens arkitektur. Endvidere vil armaturer ofte skulle placeres symmetrisk i forhold til facadens eventuelle symmetri. Som udgangspunkt vil armaturer vil skulle placeres ligeligt fordelt på facaden, således at der ikke forekommer en belysningskoncentration.

Facadebelysning

Ny eller supplerende facadebelysning kan som udgangspunkt ikke fastgøres direkte på en fredet bygning. Ny gadebelysning, herunder belysning af fortov, cykelsti mm. skal som udgangspunkt placeres med størst mulig afstand til den fredede bygning.

Funktionsbestemt belysning

Funktionsbestemt belysning af kældernedgange, trappetrin etc. skal som udgangspunkt udføres nedadrettet og afskærmet.

Bygningsbelysning

Det er styrelsens generelle praksis at meddele afslag til etablering af bygningsbelysning, der ikke er funktionsbetinget og hvor lyskilden er placeret på bygningen eller på fredet terræn. Det skyldes, at de historiske bygninger traditionelt set ikke har været belyst udefra, og at belysning af bygningen påvirker oplevelsen af bygningen, hvis den f.eks. belyses nedefra, så gesimser og andre detaljer på facaden, fremstår på en anden måde.

Nødbelysning

Vi meddeler generelt tilladelse til nødbelysning. Nødbelysning skal så vidt muligt tilpasses den enkelte bygningen og placeres funktionelt og diskret under hensyntagen til bygningens arkitektur.

Periodevis belysning

Ved ansøgninger om periodevis belysning af de fredede bygninger, f.eks. i anledning af højtider eller særlige arrangementer i byen, tager vi udgangspunkt i de faglige retningslinjer for kunst og kunstnerisk udsmykning af de fredede bygninger.

Der kan stilles krav til placering og fastgørelsesmetoder m.v.

STØTTEMULIGHEDER

Slots- og Kulturstyrelsen yder ikke støtte til arbejder vedr. belysning, hvis der er tale om modernisering.

HENVISNING

Find bygningsfredningsloven på retsinformation.dk

Læs mere om fredningsværdier i kapitlet om [sagsbehandlingen](#) under afsnittet fredningsværdier.

Find de faglige retningslinjer om kunst på fredede bygninger på slks.dk

3

ANSØGNINGENS INDHOLD

Dette kapitel redegør for, hvad en ansøgning typisk skal indeholde, for at sagen er tilstrækkeligt oplyst og kan behandles af Slots- og Kulturstyrelsen.

HVAD SKAL ANSØGNINGEN INDEHOLDE?

Ansøgning om	Indhold
Etablering af facadebelysning	- Fotos af eksisterende forhold - Tegningsmateriale af opstalt i mål 1:20 inkl. placering og antal af belysningsarmaturer - Produktbeskrivelse, herunder udformning, dimensioner og lyskildeegenskaber - Redegørelse for ledningsføring gennem murværk og på facade
Etablering af skiltebelysning	- Fotos af eksisterende forhold - Tegningsmateriale af opstalt i mål 1:20 inkl. placering og antal af belysningsarmaturer - Produktbeskrivelse, herunder udformning, dimensioner og lyskildeegenskaber - Redegørelse for ledningsføring gennem murværk og på facade
Etablering af nødbelysning og funktionsbestemt belysning	- Begrundelse for belysning - Fotografier af eksisterende forhold - Tegningsmateriale af opstalt i mål 1:20 inkl. placering og antal af belysningsarmaturer - Produktbeskrivelse, herunder udformning, dimensioner og lyskildeegenskaber - Redegørelse for ledningsføring gennem murværk og på facade
<i>Ved bygninger af særlig værk karakter:</i> Udskiftning eller ombygning af oprindelig indvendig nagelfast belysning, som har særlig betydning for det arkitektoniske værk	- Fotografier af eksisterende forhold - Tegningsmateriale i mål 1:20 af plan og snit, inkl. placering og antal - Redegørelse for arbejdernes omfang - Produktbeskrivelse, herunder udformning, dimensioner og lyskildeegenskaber

Slots- og Kulturstyrelsen forholder sig til, om ansøgningsmaterialet indeholder de nødvendige oplysninger, for at vi kan træffe afgørelse i sagen. Hvis vi vurderer, at der kun mangler få oplysninger, vil vi typisk anmode om supplerende materiale. Hvis vi vurderer, at en større del af ansøgningsmaterialet mangler, giver vi typisk afslag på uoplyst grundlag. Ansøger er i de tilfælde nødt til at indsende en ny, fuldt oplyst ansøgning.

FULDMAGT

Hvis ansøgeren ikke er ejer af bygningen jf. Tingbogen, skal der vedlægges en gyldig fuldmagt fra bygningens ejer.

Ved fredede bygninger, der er opdelt i ejerlejligheder betyder det, at der skal foreligge en fuldmagt fra ejerforeningen.

Det skal fremgå af fuldmagten, hvem der udsteder fuldmagten, og hvem fuldmagten er udstedt til. Fuldmagten skal være dateret. Det skal klart fremgå, hvilke bygningsarbejder, fuldmagten gælder.

Fuldmagten skal være udstedt til den person eller virksomhed, der søger om tilladelse til at udføre bygningsarbejder på den fredede bygning.

BUDGETSKEMA

Man ansøger om tilskud ved at vedlægge et udfyldt budgetskema til ansøgningen.

Budgetskemaet skal indeholde stamoplysninger om den fredede bygning samt oplysninger om bygningens ejer. Budgetskemaet skal også indeholde oplysninger og prisoverslag over de forventede omkostninger ved bygningsarbejderne. Ofte vil der forekomme bygningsarbejder, som ikke er støtteberettigede, og det er derfor vigtigt at opliste de forskellige udgifter separat.

HENVISNING

Find Slots- og Kulturstyrelsens budgetskema på slks.dk

4

SAGSBEHANDLINGEN

Dette kapitel beskriver en række parametre, som Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og opvejer for at træffe en afgørelse i den enkelte sag.

FREDNINGSVÆRDIER OG SIGNIFIKANS

I behandlingen af byggesager, foretager Slots- og Kulturstyrelsen først en vurdering af bygningens bærende fredningsværdier og en vurdering af bygningens signifikans.

Bærende fredningsværdier

Vi vurderer, om de ansøgte arbejder understøtter og opretholder bygningens bærende fredningsværdier.

Der kan f.eks. knytte sig bærende fredningsværdier til oprindelig belysning, både indvendig og udvendig, som indgår som en væsentlig del af det arkitektoniske værk. Som eksempel kan nævnes Erhvervsarkivet i Aarhus, hvor lysekronerne i den oprindelige læsesal er udformet specielt til bygningen eller Nationalbanken, hvor Arne Jacobsens Munkegårdslamper er anvendt som loftbelysning i alle kontorer og gange.

I særlige tilfælde kan lamper også besidde særlig kulturhistorisk værdi, f.eks. i et fyrtårn som Gammel Pøl Fyr, hvor der knytter sig væsentlig kulturhistorisk værdi til lampen øverst i tårnet.

Endvidere kan bygningens fremtoning i mørke uden udvendig belysning besidde arkitektonisk og kulturhistorisk værdi, f.eks. fordi vinduerne skaber en særlig virkning i facaden, når bygningen er oplyst indefra eller fordi oplevelsen af bygningen uden kunstig udvendig belysning har betydning for oplevelsen af bygningen i den kontekst, den indgår i.

FREDNINGSVÆRDIER KORT FORTALT

De bærende fredningsværdier er summen af en bygnings arkitektoniske, kulturhistoriske og miljømæssige værdier. De bærende fredningsværdier udgør bygningens særlige og umistelige værdier. De bærende fredningsværdier skal være synlige og håndgribelige bygningselementer.

REFERENCER

Erhvervsarkivet, Vester Allé 12 i Aarhus (1998-01 af Hack Kampmann). Fredet 1988.

Danmarks Nationalbank, Havnegade 5 i København (1965-78 af Arne Jacobsen). Fredet 2009.

Gammel Pøl Fyr, Gammel Pøl 7 i Gammel Pøl på Als (1905). Fredet 2002

ORDFORKLARING

Autenticitet er et udtryk for bygningens ægthed. Både oprindelige og senere tilkomne bygningsdele indgår i vurderingen af bygningens autenticitet.

Integritet er et udtryk for, hvor helstøbt bygningen fremstår i sig selv og i forhold til omgivelserne.

Signifikans

Herudover vurderer Slots- og Kulturstyrelsen bygningens signifikans. Generelt vil en høj signifikans medføre en forholdsvist restriktiv forvaltning. Bygninger med en lav signifikans vil typisk medføre en mindre restriktiv forvaltning.

Vurderingen af bygningens signifikans sker på baggrund af en vurdering af:

- Bygningens autenticitet
- Bygningens integritet

SIGNIFIKANS KORT FORTALT

Signifikans er et udtryk for bygningens betydning set i forhold til andre fredede bygninger af samme type. Signifikans vurderes ud fra sjældenhed, kvalitet og bevaringstilstand.

FORMÅL

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, om den ansøgte belysning er funktionsbestemt og f.eks. understøtter sikker færdsel omkring bygningen.

DET OMGIVENDE MILJØ

Slots- og Kulturstyrelsen foretager en vurdering af, om der er tradition for anvendelse af samme belysningstype i det omgivende miljø, det kan f.eks. være en bestemt lampetype som historisk har været anvendt i en bestemt gade eller en bestemt bebyggelse.

BYGNINGENS ARKITEKTUR

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer, om det ansøgte projekt kan udføres under hensyntagende til bygningens arkitektur og udtryk. Styrelsen overvejer, om der er en særlig symmetri eller detaljering som skal danne grundlag for placering og udformning af lysarmaturer.

5

FAGLIG BAGGRUNDSVIDEN

Formålet med dette kapitel er at introducere læseren til væsentlige dele af den faglige baggrundsviden, som ligger til grund for Slots- og Kulturstyrelsens behandling af byggesager om facadebelysning, skiltebelysning, funktionsbestemt belysning, bygningsbelysning, nødbelysning og indvendig nagelfast belysning

Der kan i dette kapitel forekomme beskrivelser af tekniske løsninger og bygningsdele, som ofte ikke er hensigtsmæssige at anvende i de fredede bygninger. Vi har valgt at beskrive et udvalg af disse løsninger, for at give læseren forståelse for hvilke erfaringer, der ligger bag vores praksis.

Yderligere baggrundsviden kan findes i Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade.

BEGREBSAFKLARING

Facadebelysning skal forstås som de fastgjorte lysarmaturer på bygningsfacaden (gadelamper, udhængslygter etc.), som anvendes til belysning af veje, cykelstier og fortove efter bestemmelser fra Vejdirektoratet.

Skiltebelysning omfatter belysning, som anvendes i forbindelse med skilte til information og markedsføring af en virksomhed. Skiltebelysning kan f.eks. være belysning af facadelogo, indvendig og udvendig belysning af butiksvinduer, belysning af facaden og belysning af udhængsskilt. Lyskilden kan være placeret indvendigt i skilte, i selve bogstaverne eller logoer eller være placeret bag enkeltbogstaver og logoer.

Funktionsbestemt belysning varetager et funktionelt behov. Den vil typisk være placeret ved kældernedgange, hovedindgange og ved affaldssortering.

Bygningsbelysning betegner lysarmaturer, der er monteret neden for eller direkte på bygningen til belysning af bygningsværket.

Nødbelysning er den overordnede betegnelse for flugtvejsbelysning (belysning af udgangsskilte og panikbelysning) og reservebelysning reguleret efter Bygningsreglementet.

Indvendig nagelfast belysning omfatter belysningsarmaturer, som er direkte fastgjort på lofter og murværk på en fredet bygning.

HISTORISK GADEBELYSNING OG LYSSKILTE

København fik som den første danske by etableret gadebelysning i slutningen af 1600-tallet. Datidens gadebelysning bestod af olielygter, som blev tændt manuelt af lygtetænderen. Den primære årsag til at man indførte gadebelysning var, at det var usikkert at færdes ude efter mørkets frembrud. Sidenhen blev olielygterne udskiftet med tranlygter, som blev anvendt frem til midten af 1800-

tallet, hvorefter gaslamperne var den mest anvendte type belysning. Ved opførslen af de første elværker i Danmark i slutningen af 1800-tallet begyndte udskiftningen af gadebelysningen til elektrisk belysning. I dag anvendes alene elektrisk gadebelysning.

BELYSNING OG LYSKILDER

Det lys, som er synligt for det menneskelige øje, har bølgelængder på 380 til 750 nm og kaldes for det synlige spektrum.

Farvetemperatur og farvegengivelse

Farvetemperatur måles logaritmisk i Kelvin (K). De varme lyskilder har et gult og rødtligt skær, og farvetemperaturen går fra 800 til 3000 K. De kolde farver med et blåligt skær har en farvetemperatur over 5000 K.

Solens lys opfattes af mennesker som hvidt lys, fordi det indeholder alle bølgelængder i det synlige spektrum. Hvidt lys kan også skabes ved en sammenblanding af grønt, rødt og blå lys, kaldet additiv farveblanding.

Farvegengivelse betegner den farve, som reflekteres i et objekt. Enhver farve er bestemt af, hvilket lys der reflekteres og absorberes af objektet, og derfor hvilken sammensætning af bølgelængder det reflekterede lys har. Dette betyder også, at såfremt der er et lavt indhold af f.eks. blå i lyskilden, vil der tilsvarende blive reflekteret mindre blå tilbage fra det belyste objekt, hvormed objektet kan fremstå mørkere end i hvidt lys.

Lysretning

Retningen på lyskilden har stor betydning for, hvordan et rum eller et belyst objekt opleves. Lysretningen kan fremkalde særlige skygger eller refleksioner. Belysningsarmaturer kan være designet som direkte nedlysende, fortrinsvist nedlysende, ensartet lysende, op- og nedlysende, fortrinsvist opadlysende, opadlysende eller som rettede spots.

Diffust og skarpt lys

Diffust lys er lyskilder med en diffus lyskegle, bred lysspredning og som strømmer ud fra en kilde med en stor overflade i forhold til det belyste. Diffust lys skaber uskarpe skygger. Diffust lys kan anvendes til at belyse større flader og anvendes som orienteringslys i gadebilledet.

Lyskilder med skarpt lys omfatter lyskilder med en skarpt afgrænset lyskegle, som strømmer ud fra et punkt i forhold til det belyste. Skarpt lys skaber kontrast- og skyggeeffekter og anvendes ofte til at fremhæve detaljering. For at kunne belyse uregelmæssigheder i terræn, trapper og tilsvarende anvendes armaturer med skarpt, nedadrettet lys.

PLACERING

Placeringen af lysarmaturer er væsentligt både i mørke og dagslys. Der skal tages højde for placeringen af lysarmaturerne i forhold til facadens komposition, for lyspunkthøjden og for evt. risiko for påkørsel eller hærværk. En symmetrisk placering kan have den fordel, at den giver en ensartet belysning samtidig med, at den fremstår diskret i dagslys. Endvidere tages højde for lyspunkthøjden samt påkørsel- og hærværksrisiko.

TYPISKE KRAV I ANDEN LOVGIVNING

Vejloven giver som udgangspunkt den udøvende vejmyndighed hjemmel til at anbringe og vedligeholde foranstaltninger til belysning af vejafmærkning og vejnavneskilte på bygninger placeret langs offentlige veje.

Byggeloven indeholder bestemmelser om, at lysinstallationer ikke må være til ulempe eller virke skæmmende i forhold til omgivelserne. Den pågældende kommunalbestyrelse har hjemmel til ved påbud at opretholde dette.

Bestemmelser vedrørende lysinstallationer på bygninger kan være omfattet af en lokalplan eller byplanvedtægt.

Bygningsreglementet fastsætter krav til tilstrækkelig elektrisk belysning i forhold til anvendelsen samt til udførelse af elektrisk belysning på arbejdspladser og fælles adgangsveje.

Jf. bygningsreglementets §13, stk. 5 kan der for bygningsfredede bygninger eller bygninger, som er en del af et fredet fortidsminde ske lempelser fra bestemmelserne i bygningsreglementet, såfremt kommunalbestyrelsen vurderer, at bestemmelserne er uforenelige med frednings- og bevaringsværdierne.

Krav til nødbelysning, herunder flugtvejsbelysning og reservebelysning, er reguleret efter bestemmelser i bygningsreglementet, arbejdstilsynet og stærkstrømsreglementet. Endvidere foreskriver Beredskabsstyrelsen driftsmæssige forskrifter for nødbelysningsanlæg.

HENVISNING

Find byggeloven på danskelove.dk.

Find bygningsreglementet på bygningsreglementet.dk.

6

PRINCIPIELLE AFGØRELSE OG UDTALELSE

I dette kapitel henviser vi til principielle klageafgørelser truffet af Kulturministeriets departement og udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn, der danner præcedens for vores generelle praksis.

AFGØRELSE FRA KLAGEINSTANS

Der henvises til Kulturministeriets departements afgørelse i klagesag vedrørende:

Kulturministeriets departement har stadfæstet Slots- og Kulturstyrelsens afslag til at opsætte tre beslag på en bygningsklassicistiske gavl til gadebelysning.

UDTALELSE FRA DET SÆRLIGE BYGNINGSSYN

Indholdet af disse faglige retningslinjer er forelagt Det Særlige Bygningssyn den 1. oktober 2020.

Der foreligger ikke generelle udtalelser om sager vedr. belysning fra Det Særlige Bygningssyn.

7

EKSEMPLER PÅ BETINGELSER

Ifølge bygningsfredningslovens § 10, stk. 2 kan en tilladelse gøres betinget af gennemførelse af foranstaltninger, som ikke fremgår af ansøgningen. Derfor kan der i en tilladelse til bygningsarbejder være stillet betingelser, som skal opfyldes, for at tilladelsen er gældende.

Nedenstående er *eksempler* på betingelser, som *kan* forekomme i en afgørelse, hvis Slots- og Kulturstyrelsen i den konkrete sag har vurderet, at det er nødvendigt for at opretholde fredningsværdierne i den fredede bygning.

VALG AF LYSARMATURER

- Lysarmaturer skal være udformet i design, som er tilpasset den enkelte bygning.
- Lyskilden skal have en neutral til varm farvesætning. Der må ikke anvendes lyskilder i farver.

PLACERING AF BELYSNING PÅ FACADER

- Nye lysinstallationer skal placeres således, at disse ikke skærmer for eventuel anden funktionel eller lovpligtig belysning.
- Nye lysinstallationer skal placeres symmetrisk på bygningsfacaden og underordne sig bygningens arkitektur.
- Lysinstallationer skal placeres på en lige linje og centralt på murpiller eller over vinduer og døre.

LEDNINGSFØRING

- Ledningsføring skal for så vidt muligt føres indvendigt i bygningen.
- Gennembrydninger i murværk skal udføres vandret gennem fuger, således at mursten ikke beskadiges. Der må ikke udføres skråt gående borer.
- Ledninger skal placeres diskret hhv. vandret og lodret samt hensigtsmæssigt i forhold til bygningens arkitektur. Ledninger må ikke trækkes diagonalt eller placeres tilfældigt på murværk.
- Ledninger skal føres synligt og uden brug af kabelbakker.

SKILTEBELYSNING

- Skiltebelysning skal være nedadrettet og maksimalt gå 30 cm ud fra facaden.
 - Udhængsskiltet skal belyses med maksimalt to spots fastgjort på galgen. Spots skal have nedadrettet lys direkte mod udhængsskiltet.
-

8

KILDER

- Clausen, H.** (29. november 2019). Belysning. Hentet fra Den Store Danske, Gyldendal:
http://denstoredanske.dk/It_teknik_og_naturvidenskab/Elektricitet/Belysning/belysning
- Danske Love.** (u.d.). Vejloven. Hentet 29. november 2019 fra Danske Loves hjemmeside: <https://danskelove.dk/vejloven>
- Dengang.** (10. april 2018). Lygter og Lygtemænd i København. Hentet 29. november 2019 fra Dengangs hjemmeside: <https://www.dengang.dk/artikler/4562>
- Fischer Lighting.** (u.d.). Farvetemperatur. Hentet 29. november 2019 fra Fischer Lightings hjemmeside: <https://www.fischer-lighting.com/knowledge/farvetemperatur/>
- Fredslund, J., & Jørgensen, S.** (2012). Udendørs belysning. København: Slots- og Kulturstyrelsen, Kulturministeriet.
- Hegelund, A., & Hegelund, L.** (2012). Butikkers skilte og belysning. København: Slots- og Kulturstyrelsen, Kulturministeriet.
- Sikkerhedsstyrelsen.** (2000). Regler for nødbelysning. Hentet 29. november 2019 fra Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside:
<https://www.sik.dk/erhverv/elinstallationer-og-elanlaeg/vejledninger/tidligere-vejledninger-arkiv/artikler/regler-nodbelysning#>
- Teknik- og Miljøudvalget, Københavns Kommune.** (29. oktober 2008). Skilte og reklamer i København. Hentet 29. november 2019 fra Københavns Kommunes hjemmeside:
<https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/ebe68d4f-906b-40e5-9680-57bca991a10f/28be6ada-8793-4535-928f-5b1ffabb22c3/Attachments/10356405-10130360-1.PDF>

9

LÆSEVEJLEDNING

BAGGRUND OG HENSIGT

Slots- og Kulturstyrelsen har i perioden 2018-2020 udarbejdet en række faglige retningslinjer for vores myndighedsbehandling af ansøgninger om bygningsarbejder i de fredede bygninger.

Retningslinjerne bidrager til at belyse Slots- og Kulturstyrelsens forvaltning af bygningsfredningsloven for offentligheden.

Formålet med formidlingen af de faglige retningslinjer er, at hjælpe bygningsejere og rådgivere til at fremsende en fyldestgørende ansøgning og samtidig give indsigt i styrelsens sagsbehandling.

De faglige retningslinjer er opdelt i kategorier, der omfatter forskellige bygningsdele, materialer og installationer.

INTRODUKTION TIL KATEGORISERINGEN

De faglige retningslinjer kan læses i sammenhæng med hinanden, da de fleste byggesager typisk omfatter bygningsarbejder, der berører flere forskellige emner.

Retningslinjerne kan også læses i sammenhæng med Slots- og Kulturstyrelsens informationsblade om bygningsbevaring. De enkelte faglige retningslinjer er nummererede, og disse numre svarer til nummereringen af informationsbladene.

INTRODUKTION TIL TEKSTENS INDHOLD

De faglige retningslinjer består af en række kapitler. Grå bokse i brødteksten indeholder eksempler i tegning. Farvet tekst i brødteksten indeholder korte beskrivelser af hhv. fredningsværdier og signifikans, opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen og eksempler på betingelser, man kan finde i en afgørelse. Informationer i marginen understøtter brødteksten, og her finder man ordforklaringer, billedtekster og henvisninger.

HENVISNING
Find Slots- og
Kulturstyrelsens
informationsblade på
slks.dk

SÅDAN LÆSES KAPITLERNE

Kapitel 1. Introduktion

Generel introduktion til de enkelte faglige retningslinjer.

Kapitel 2. Slots- og Kulturstyrelsens praksis

Beskrivelse af Slots- og Kulturstyrelsens nuværende praksis. Praksis revideres løbende på baggrund af principielle afgørelser og erfaringer samt udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn. Endvidere indeholder kapitlet information om støttemuligheder.

Kapitel 3. Ansøgningens indhold

Beskrivelse af, hvilket materiale en ansøgning typisk skal indeholde for at sagen er tilstrækkeligt oplyst og kan behandles.

Kapitel 4. Sagsbehandlingen

Beskrivelse af en række parametre som Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og opvejer i den enkelte sag, inden der træffes en afgørelse.

Kapitlet fungerer således som et sagsbehandlingsværktøj for styrelsens medarbejdere og som en ressource, der kan give ansøgere, ejere og rådgivere indblik i, hvad Slots- og Kulturstyrelsen vurderer og lægger vægt på i byggesagsbehandlingen.

Kapitel 5. Faglig baggrundsviden

Introduktion til læseren af væsentlige dele af den faglige baggrundsviden, som ligger til grund for Slots- og Kulturstyrelsens behandling af byggesager.

Kapitel 6. Henvisning til principielle afgørelser og udtalelser

Såfremt der foreligger principielle klageafgørelser truffet af Kulturministeriets departement eller udtalelser fra Det Særlige Bygningssyn, der danner præcedens for Slots- og Kulturstyrelsens generelle praksis, fremgår disse af kapitlet. Kapitlet opdateres løbende.

Kapitel 7. Eksempler på betingelser

Liste over eksempler på særlige udførelsesmetoder og materialevalg, som en tilladelse kan være betinget af. Eksemplerne skal ikke forstås som en facitliste, da en afgørelse altid er baseret på en konkret vurdering af den enkelte sag.

Kapitel 8. Kilder

Kildehenvisninger.

BELYSNING

Faglige retningslinjer for byggesager om etablering og restaurering af belysning

December 2020

Publikationen er udarbejdet af Fredede Bygninger, Center for Kulturarv i Slots- og Kulturstyrelsen

Kontakt: bygoplan@slks.dk